

XIX. stoletje. V srednjem veku niso poznali narodnosti v današnjem smislu, ker je višja in močnejša ideja vere jemala ideji narodnosti vso njeno dandanašnjo svojskost in udarno moč ter človeštvo organizirala v celoto pod praporom vere. Nova družba ne bo poznala narodnosti v današnjem ostro opredeljenem smislu; v novi družbi ideja narodnosti ne bo več „une force motrice“, ker se bo docela morala podrediti ideji načrtne ekonomije in se bo človeštvo organiziralo ekonomsko, ne narodnostno. Vse človeštvo bo zlito v skupnost pod praporom načrtne ekonomije in pod vodstvom proletariata — malo presenetljiv je sicer ta privid, a kljub temu se bo uresničil in z njim družba, ki ji bo dandanašnje govorjenje o samoodločbi narodov, o samosvojih narodih v današnjem smislu, o samoupravljanju narodov, kakor ga danes umevamo, — prazen zvok.

Ljubezenska lekcija

Deklica z menoj na klopi v parku,
ali mesečina ni preplitka?
rajši se na njenem mlačnem žarku
potopiva brž do dna užitka;
glej, pijanec, ki že hrope v jarku
si ne dela praznega očitka;
ti se čudiš takemu poudarku:
dolčas je igrati brez dobitka.

Ne govori o bujnosti pomladi,
slavec menda le s papirja poje;
v filmu so že stotič večno mladi
zvezdniki zvesto objeli svoje
sladke izvoljenke, kot ponavadi;
pusti njim veselje, meni moje;
tisti pa, ki imajo to stvar radi,
kar posnemajo naj ptiče noje.

Za cinizmom poznavalka sumi
skrito nežnost, vendar se ne moti!
meni nepravilni srčni šumi
branijo se vdajati dobroti;
tukaj smo sicer kot vrabci v trumi,
a to ni idili nič nasproti;
če res nočeš, zbogom, ne razumi,
jutri pa preglej klopi ob poti.

Balada o pisanem svetu

Nismo našli pomirljive odveze
topi krivdi, ki se v svetu drami;
dimniki tovarn in gole breze
tekajo vsi zbegani za nami;
bari, cerkve se brez vsake zveze
med seboj zadevajo v omami;
invalid zastonj išče proteze
izgubljene v bujni panorami.

Delavci in ptiči so zapeli
po predmestju v kletkah kot za stavo;
jetični se znašel je v veseli
družbi, ki ga vleče na zabavo;
par, ki so zbežali mu hoteli,
kar za plot je legel v prašno travo;
mrtvi pa, ki včeraj so živeli,
ne vedo kam s kupljeno opravo.

Vklenjeni žerjavi v kamnolomu
dvignili so skrivljene vratove,
vzplahutali leno proti domu,
padli leno spet nazaj v okove;
luna, stalno bolna na trahomu,
prav ironično po nebu plove;
kremži se vesoljnemu polomu,
k vsaki šali sproti kuje nove.

Žalostinka za obešencem

Ti, ki že bingljaš na veji, visi,
tozadevno so predpisi strogi;
pa če srečen, vsaj nesrečen nisi,
v tem lahko zavidajo ti ubogi;
po cestah sicer žare napisi:
Vse, kar rabiš, boš dobil pri Slogi!
a menda ne motijo me vtisi:
marsikaj zastonj bi radi mnogi.

Pravtako slučajno brez denarja
tebi čakati se ni ljubilo;
ljubica bi še šla do oltarja,
če bi se na jesti pozabilo;
nisi ji ponujal kaviarja,
ko pa nisi sam imel za milo;
no, tvoj jezik, ki ne odgovarja,
pravi, da se je le zadrnilo.

Na sprehodu ob pomladnem vrtu
si mi mehko čustvo potolažil;
v cvetju lep si kakor v belem prtu
in čez noč boš pred tatovi stražil;
gospodar vsak daje hvalo krtu,
ki mu je zemljo od glist osnažil;
jaz pa jo vrvarskemu obrtu,
da bi žive in Boga podražil.

Božo Vodušek.